DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 30 juni 2005 *

I mål C-295/03 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 2 juli 2003,

Alessandrini Srl, Treviso (Italien),

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Brescia (Italien),

Arpigi SpA, Padua (Italien),

Bestfruit Srl, Milano (Italien),

* Rättegångsspråk: italienska.

Co-Frutta SpA, Padua,

Co-Frutta Soc. coop. arl, Padua,

Dal Bello Sife Srl, Padua,

Frigofrutta Srl, Palermo (Italien),

Garletti Snc, Bergamo (Italien),

London Fruit Ltd, London (Förenade kungariket),

företrädda av W. Viscardini Donà och G. Donà, avvocati, med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av C. Cattabriga och L. Visaggio, båda i egenskap av ombud, biträdda av A. Dal Ferro, avvocato, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna C. Gulmann, R. Schintgen (referent), G. Arestis och J. Klučka,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 24 februari 2005,

och efter att den 12 april 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc och London Fruit Ltd har yrkat att domstolen skall ogiltigförklara den dom som meddelades av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt den 10 april 2003 i de förenade målen T-93/00 och T-46/01, Alessandrini Srl m.fl. mot kommissionen (REG 2003, s. II-1635) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken förstainstansrätten ogillade deras talan om ogiltigförklaring av Europeiska gemenskapernas kommissions skrivelse nr 02418 av den 26 januari 2000 och om ersättning för den skada som denna skrivelse gett upphov till (mål T-93/00), respektive ogiltigförklaring av kommissionens skrivelse AGR 030905 av den 8 december 2000 och om ersättning för den skada som de orsakats genom denna skrivelse (mål T-46/01).

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EEG) nr 404/93

2 Genom avdelning IV i rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT L 47, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 48, s. 129) ersattes från och med den 1 juli 1993 de olika nationella system som hade tillämpats tidigare med ett gemensamt system för handel med tredjeland. Det gjordes en åtskillnad mellan

"gemenskapsbananer", som skördats i gemenskapen, och "bananer från tredjeland", med ursprung i andra tredjeländer än staterna i Afrika, Västindien och Stilla havet (nedan kallade AVS-staterna), samt mellan "traditionella AVS-bananer" och "icke traditionella AVS-bananer". De traditionella AVS-bananerna och de icke traditionella AVS-bananerna (nedan kallade AVS-bananer) motsvarade de kvantiteter bananer som exporterades av AVS-staterna och som inte översteg respektive understeg de kvantiteter som traditionellt exporterades av var och en av dessa stater, såsom dessa kvantiteter hade fastställts i bilagan till förordning nr 404/93.

3 Enligt artikel 17 första stycket i förordning nr 404/93 får bananer endast importeras till gemenskapen efter uppvisande av en importlicens. Medlemsstaterna skall utfärda en sådan licens till den som begär detta oavsett var denne är etablerad i gemenskapen, dock med förbehåll för de särskilda tillämpningsföreskrifterna till artiklarna 18 och 19.

4 Enligt artikel 18.1 i förordning nr 404/93 skulle en årlig tullkvot på 2 miljoner ton (nettovikt) öppnas för import av bananer från tredjeland och icke traditionella AVS-bananer. Bananer från tredjeland som importerades inom ramen för tullkvoten belades med en tull på 100 ecu per ton. På import av icke traditionella AVS-bananer togs däremot inte ut någon tull. Enligt den ursprungliga lydelsen av artikel 18.2 i samma förordning skulle import av icke traditionella AVS-bananer och bananer från tredjeland som inte omfattades av nämnda tullkvot beläggas med en tull på 750 respektive 850 ecu per ton.

5 I artikel 19.1 i samma förordning gjordes en fördelning av tullkvoten, genom att det föreskrevs att den skulle öppnas med 66,5 procent till aktörer som avyttrat bananer från tredjeland och/eller icke traditionella AVS-bananer (kategori A), med 30

procent till aktörer som avyttrat gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer (kategori B) och med 3,5 procent till aktörer etablerade i gemenskapen som börjat avyttra andra bananer än gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer år 1992 (kategori C).

6 I artikel 19.2 första meningen i förordning nr 404/93 föreskrivs följande:

"På grundval av separata beräkningar för var och en av ... [kategorierna A och B] skall varje aktör erhålla importlicenser som grundar sig på de genomsnittliga kvantiteter av bananer som denne har sålt under de tre senaste år för vilka uppgifter finns tillgängliga."

Förordning (EEG) nr 1442/93

7 Kommissionen antog den 10 juni 1993 förordning (EEG) nr 1442/93 om tillämpningsföreskrifter för ordningen för import av bananer till gemenskapen (EGT L 142, s. 6; svensk specialutgåva, område 3, volym 50, s. 6) (nedan kallad 1993 års ordning). Denna ordning var i kraft till och med den 31 december 1998.

8 Enligt artikel 5.1 första stycket i förordning nr 1442/93 skulle medlemsstaternas behöriga myndigheter varje år fastställa de genomsnittliga kvantiteter som aktörer i kategori A och kategori B, vilka var registrerade hos dem, hade salufört under de tre

åren före det år som föregick det år för vilket kvoten öppnades, uppdelade efter aktörens näringsverksamhet enligt artikel 3.1. Detta genomsnitt kallades för referenskvantitet.

9 I artikel 14.2 i förordning nr 1442/93, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2444/94 av den 10 oktober 1994 (EGT L 261, s. 3; svensk specialutgåva, område 3, volym 61, s. 113) föreskrevs följande:

"Ansökningar om importlicenser skall lämnas in till de behöriga myndigheterna i valfri medlemsstat under de första sju dagarna i sista månaden i det kvartal som föregår det för vilket licenserna utfärdats."

Förordning (EG) nr 1637/98

10 Rådets förordning (EG) nr 1637/98 av den 20 juli 1998 om ändring av rådets förordning nr 404/93 (EGT L 210, s. 28), som trädde i kraft den 1 januari 1999, innebar viktiga förändringar i den gemensamma organisationen av marknaden för bananer. Bland annat kom nya bestämmelser att ersätta artiklarna 16–20 i avdelning IV i förordning nr 404/93, vilken avdelning hade rubriken "Handel med tredjeland".

11 I artikel 18.1 i förordning nr 404/93, i dess lydelse enligt förordning nr 1637/98 (nedan kallad förordning nr 404/93), föreskrevs att en tullkvot på 2,2 miljoner ton

(nettovikt) skulle öppnas varje år för import av bananer från tredjeland och icke traditionella AVS-bananer. En tull på 75 ecu per ton togs ut på den import av bananer från tredjeland som skedde inom ramen för tullkvoten, medan det inte togs ut någon tull på import av icke traditionella AVS-bananer.

12 I artikel 18.2 i förordning nr 404/93 föreskrevs att en kompletterande tullkvot på 353 000 ton (nettovikt) skulle öppnas varje år för import av bananer från tredjeland och icke traditionella AVS-bananer. Också i detta fall togs en tull på 75 ecu per ton ut på import av bananer från tredjeland som ägde rum inom ramen för tullkvoten, medan det inte togs ut någon tull på import av icke traditionella AVS-bananer.

13 I artikel 19.1 första stycket i förordning nr 404/93 föreskrivs följande:

"Förvaltningen av de tullkvoter som anges i artikel 18.1 och 18.2 samt av importen av traditionella AVS-bananer skall ske i enlighet med en metod som grundar sig på beaktande av traditionella handelsmönster (enligt metoden 'traditionella aktörer/nya aktörer')."

14 Enligt artikel 20 d och 20 e i förordning nr 404/93 har kommissionen behörighet att med tillämpning av systemet med förvaltningskommittén för bananer i artikel 27 i samma förordning anta föreskrifter för förvaltningen av de tullkvoter som avses i artikel 18 i förordningen. Dessa föreskrifter omfattar bland annat sådana "särskilda

åtgärder som eventuellt krävs för att underlätta övergången från den importordning som tillämpas från och med den 1 juli 1993 till den ordning som införs genom ... avdelning [IV i förordning nr 404/93]" och "[d]e åtgärder som krävs för att säkerställa iakttagande av de skyldigheter som följer av de avtal som gemenskapen ingår i enlighet med artikel [300 EG] i fördraget".

Förordning (EG) nr 2362/98

15 Den 28 oktober 1998 antog kommissionen förordning (EG) nr 2362/98 om tillämpningsföreskrifter till förordning nr 404/93 rörande ordningen för import av bananer till gemenskapen (EGT L 293, s. 32). I artikel 31 i förordning nr 2362/98 föreskrivs att förordning nr 1442/93 upphör att gälla från och med den 1 januari 1999. De nya bestämmelserna om förvaltning av importlicenser inom ramen för tullkvoterna finns i avdelningarna I, II och IV i förordning nr 2362/98 (nedan kallad 1999 års ordning).

16 Följande skillnader mellan 1993 års ordning och 1999 års ordning skall uppmärksammas:

— Enligt 1999 års ordning görs inte längre någon åtskillnad mellan olika aktörer på grundval av den verksamhet som bedrivs.

— Enligt 1999 års ordning beaktas kvantiteten importerade bananer.

— Enligt 1999 års ordning ökar tullkvoterna och den del som tilldelas nya aktörer.

— Vid förvaltning av importlicenser med stöd av 1999 års ordning beaktas inte bananernas ursprung (AVS eller tredjeland).

17 I artikel 2 i förordning nr 2362/98 föreskrivs bland annat att de tullkvoter och kvantiteter traditionella AVS-bananer som avses i artikel 18.1 och 18.2 respektive artikel 16 i förordning nr 404/93, skall vara öppna till

— 92 procent för traditionella aktörer enligt definitionen i artikel 3, och till

— 8 procent för nya aktörer enligt definitionen i artikel 7.

18 I artikel 4.1 i förordning nr 2362/98 anges att varje traditionell aktör, som är registrerad i en medlemsstat, för varje år och för samtliga de ursprungsländer som

anges i bilaga I till denna förordning, skall tilldelas en fast referenskvantitet som fastställs på grundval av de kvantiteter bananer som aktören rent faktiskt har importerat under referensperioden. Enligt artikel 4.2 i förordning nr 2362/98 utgjorde åren 1994–1996 referensperioden för import som ägde rum år 1999.

19 I artikel 6.1 i förordning nr 2362/98 föreskrivs att "[d]e behöriga myndigheterna ... senast den 30 september varje år, genom nödvändiga kontroller och verifikationer, i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 3, 4 och 5, [skall] fastställa en preliminär fast referenskvantitet för varje traditionell aktör på grundval av den genomsnittliga kvantitet bananer som under referensperioden rent faktiskt har importerats från de ursprungsländer som anges i bilaga I". Referenskvantiteten skall fastställas på grundval av ett treårsgenomsnitt, även om aktören inte importerade bananer under en del av referensperioden. Enligt artikel 6.2 i förordning nr 2362/98 skall de behöriga myndigheterna varje år lämna förteckningen över traditionella aktörer som är registrerade hos dem med angivande av deras totala preliminära referenskvantiteter till kommissionen.

20 I artiklarna 14–22 i förordning nr 2362/98 finns föreskrifter om utfärdandet av importlicenser.

21 I artikel 14.1 i samma förordning föreskrivs att det "[f]ör de tre första kvartalen får ... fastställas en indikativ kvantitet för utfärdandet av importlicenser, uttryckt som en fast procentsats av de kvantiteter som är tillgängliga för varje land som anges i bilaga I".

22 Enligt artikel 15.1 i nämnda förordning skall "[a]nsökningar om importlicens för varje kvartal ... lämnas in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där aktörerna är registrerade under de sju första dagarna i månaden före det kvartal under vilke[t] licenserna utfärdas".

23 I artikel 17 föreskrivs att "[o]m de kvantiteter som omfattas av ansökningar om importlicenser för ett kvartal för ett land eller flera länder som anges i bilaga I, väsentligt överstiger den vägledande kvantiteten som eventuellt fastställs enligt artikel 14, eller överstiger de tillgängliga kvantiteterna, skall det fastställas en procentsats för nedsättning av de ansökta kvantiteterna".

24 Artikel 18 i förordning nr 2362/98 har följande lydelse:

"1. När det för ett eller flera ursprungsområden fastställs en procentsats för nedsättning genom tillämpning av artikel 17 kan den aktör som lämnat in en ansökan om importlicens för det ursprungsområdet eller de ursprungsområdena, bland annat

a) avstå från att använda licensen genom att lämna in ett meddelande till den myndighet som är behörig att utfärda licenser senast tio arbetsdagar från och med det att den förordning där nedsättningsprocentsatsen fastställs har offentliggjorts; i sådana fall skall den säkerhet som ställts för licensen genast frisläppas,

b) för en kvantitet som är lika stor eller mindre än den kvantitet i ansökan som inte tilldelats lämna in en eller flera nya ansökningar för ursprungsområden för vilka kommissionen har offentliggjort de tillgängliga kvantiteterna. En sådan ansökan skall lämnas in inom den tidsfrist som anges i a och uppfylla alla villkor som gäller för inlämnandet av sådana ansökningar.

2. Kommissionen skall utan dröjsmål fastställa de kvantiteter för vilka importlicenser får utfärdas för de berörda ursprungsområdena."

25 I artikel 19.1 första stycket anges särskilt att "[m]yndigheterna skall utfärda importlicenserna senast den tjugotredje dagen i den sista månaden av varje kvartal vad avser det följande kvartalet".

26 I artikel 20.1 i samma förordning föreskrivs följande:

"Outnyttjade kvantiteter i en licens skall efter ansökan på nytt tilldelas samma aktör, antingen innehavaren eller den som har övertagit licensen, för ett påföljande kvartal men alltid under det år som den första licensen utfärdades. Säkerheten skall förverkas i förhållande till de outnyttjade kvantiteterna."

27 I avdelning V i förordning nr 2362/98 återges ett antal övergångsbestämmelser för år 1999. Enligt artikel 28.1 i denna förordning skulle aktörerna ha lämnat in sina ansökningar om registrering för år 1999 senast den 13 november 1998. Dessa ansökningar skulle, när det var fråga om traditionella aktörer, bland annat åtföljas av uppgifter om den totala kvantitet bananer som rent faktiskt hade importerats under vart och ett av åren under referensperioden 1994–1996, uppgifter om numren på alla de licenser och dellicenser som hade använts vid denna import samt referenser över alla de handlingar som styrkte att tull hade betalats.

28 I bilaga I till förordning nr 2362/98 finns bestämmelser om den fördelning av tullkvoter som avses i artikel 18.1 och 18.2 i förordning nr 404/93 och om den traditionella AVS-kvantiteten (857 000 ton).

Förordning (EG) nr 250/2000

29 Av skäl 1 och artikel 1 i kommissionens förordning (EG) nr 250/2000 av den 1 februari 2000 om import av bananer inom ramen för tullkvoter och traditionella AVS-bananer och om fastställande av de indikativa kvantiteterna för det andra kvartalet 2000 (EGT L 26, s. 6) framgår att denna förordning har till syfte att "... [säkra] den fortsatta försörjningen av gemenskapsmarknaden och handeln" genom

tillämpning av bestämmelserna i förordning nr 2362/98 i avvaktan på reformen av gemenskapens importordning för bananer, särskilt vad beträffar traditionella aktörer som har registrerats för år 1999 med tillämpning av artikel 5 i denna förordning.

Förordning (EG) nr 216/2001

30 Rådet antog förordning (EG) nr 216/2001 om ändring av förordning nr 404/93 (EGT L 31, s. 2) den 29 januari 2001. Artiklarna 16–20 i förordning nr 404/93 ändrades genom artikel 1 första punkten i förordning nr 216/2001.

31 Kommissionens förordning (EG) nr 896/2001 av den 7 maj 2001 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning nr 404/93 när det gäller importsystemet för bananer i gemenskapen (EGT L 126, s. 6) innehåller uppgifter om vilka tillämpningsföreskrifter i avdelning IV i förordning nr 404/93 som ändrades genom förordning nr 216/2001. Tillämpningsföreskrifterna blev tillämpliga den 1 juli 2001 i enlighet med artikel 32 andra stycket i förordning nr 896/2001.

Bakgrund till tvisten

32 Bakgrunden till tvisten sammanfattas i den överklagade domen enligt följande:

"29 Sökandena importerar bananer från Latinamerika och är registrerade som traditionella aktörer hos de behöriga nationella myndigheterna (det vill säga de

italienska myndigheterna, och, i London Fruit Ltd:s fall, de brittiska myndigheterna). Sökandena erhöll i denna egenskap provisoriska individuella referenskvantiteter för år 1999 från myndigheterna. Detta gjorde det möjligt för sökandena att erhålla licenser för import av bananer från [tredjeland] för de tre första kvartalen år 1999.

30 De omständigheter som ligger till grund för mål T-93/00 hänför sig till fjärde kvartalet år 1999. Sökandena lämnade in ansökningar avseende detta kvartal till de behöriga myndigheterna i vilka de bad om importlicenser för återstoden av de provisoriska individuella referenskvantiteterna. Ansökningarna beviljades i mån av tillgängliga kvantiteter bananer för import från [tredjeland], enligt bilagan till kommissionens förordning (EG) nr 1824/1999 av den 20 augusti 1999 om ändring av förordning (EG) nr 1623/1999 om fastställande för fjärde kvartalet 1999 av de kvantiteter bananer som inom ramen för tullkvoterna och kvantiteten traditionella AVS-bananer skall importeras till gemenskapen (EGT L 221, s. 6).

31 Sökandena hade, vad avser de delar av ansökningarna som inte hade beviljats, möjlighet att ansöka om licenser för import av 308 978,252 ton traditionella AVS-bananer, vilket motsvarade den kvantitet som hade fastställts i kommissionen[s] förordning (EG) nr 1998/1999 av den 17 september 1999 om utfärdande av importlicenser för bananer för fjärde kvartalet 1999 inom ramen för tullkvoterna och kvantiteten traditionella AVS-bananer och om inlämnande av nya ansökningar (EGT L 247, s. 10). Sökandena ansökte om licenser för import av den mängd AVS-bananer som motsvarade de resterande kvantiteter som sökandena förfogade över enligt artikel 18.1 i förordning nr 2362/98. Importlicenserna för de resterande kvantiteterna av sökandenas respektive referenskvantiteter fördelades på följande sätt:

Alessandrini Srl	2 050 [kg]
Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	1 859 [kg]

Arpigi Spa	757 [kg]
Bestfruit Srl	2 637 [kg]
Co-Frutta SpA	209 392 [kg]
Co-Frutta Soc.coop. arl	30 207 [kg]
Dal Bello Sife Srl	1 533 [kg]
Frigofrutta Srl	2 990 [kg]
Garletti Snc	4 419 [kg]
London Fruit Ltd	286 004 [kg]

32 De behöriga nationella myndigheterna överlämnade den 13 oktober 1999 importlicenser för den efterfrågade kvantiteten AVS-bananer till sökandena.

33 Trots upprepade försök lyckades sökandena inte komma över AVS-bananer.

34 Med anledning av den uppkomna situationen anmodade sökandena den 18 november 1999, med stöd av artikel 232 EG, kommissionen att

— vidta nödvändiga åtgärder för att sökandena skulle kunna utnyttja de licenser för import från AVS-staterna som hade utfärdats för fjärde kvartalet

år 1999 för att importera bananer från Latinamerika och andra [tredjeländer],

— under alla omständigheter fatta beslut om att de säkerheter som var kopplade till licenserna i fråga skulle frisläppas, eftersom licenserna inte hade utnyttjats och detta inte var licensinnehavarnas fel.

35 När sökandena inte erhöll något svar från kommissionen erinrade de institutionen via telefax den 22 december 1999 om att licensernas giltighetstid skulle gå ut den 7 januari 2000 och uppmanade kommissionen att ta ställning till deras begäran.

36 I skrivelse nr 02418 av den 26 januari 2000 ..., ställd till sökandenas rådgivare, gav kommissionen sökandena följande svar:

'I en skrivelse av den 22 december 1999 redogör Ni för de svårigheter som vissa aktörer erfor vid nyttjandet av de importlicenser som hade utfärdats för import av bananer, från bland annat AVS-staterna, under fjärde kvartalet år 1999.

Kommissionen konstaterar till att börja med att dessa svårigheter i princip är av kommersiell natur och således hänger samman med de ekonomiska aktörernas verksamhet. Svårigheterna i förevarande fall består nämligen i att hitta handelspartner som är villiga att sälja och transportera vissa varor och, i synnerhet, bananer från AVS-staterna. Kommissionen beklagar att så är fallet. Icke desto mindre är den omständigheten att era kunder inte har lyckats sluta avtal om leverans av AVS-bananer en del av den ekonomiska risk som normalt skall bäras av aktörerna själva.

Avslutningsvis konstaterar kommissionen att endast vissa aktörer har drabbats av dessa svårigheter och att Ni inte närmare har redogjort för vad som kännetecknar denna grupp. Ett ingripande av kommissionen skulle riskera att leda till att nämnda grupp särbehandlas på bekostnad av de aktörer som har burit risken av sina avtalsenliga skyldigheter'.

37 De behöriga nationella myndigheterna beslutade att behålla de säkerheter som hade ställts av sökandena efter att ha konstaterat att de skäl som sökandena hade åberopat till stöd för kravet på att säkerheterna skulle återbetalas inte kunde anses utgöra force majeure, den enda omständigheten som föranleder återbetalning av säkerheter.

38 De omständigheter som ligger till grund för mål T-46/01 hänför sig till fjärde kvartalet år 2000. Sökandenas resterande individuella referenskvantiteter var fördelade på följande sätt för detta kvartal:

Alessandrini Srl	5 667 [kg]

Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc	5 140 [kg]
Arpigi Spa	15 792 [kg]
Bestfruit Srl	7 290 [kg]
Co-Frutta SpA	236 746 [kg]
Co-Frutta Soc.coop. arl	80 301 [kg]
Dal Bello Sife Srl	4 110 [kg]
Frigofrutta Srl	8 266 [kg]
Garletti Snc	7 329 [kg]
London Fruit Ltd	324 124 [kg]

39 I kommissionens förordning (EG) nr 1971/2000 av den 18 september 2000 om utfärdande av importlicenser för bananer för fjärde kvartalet 2000 inom ramen för tullkvoterna och kvantiteten traditionella AVS-bananer och om inlämnande av nya ansökningar (EGT L 235, s. 10) fastställdes den kvantitet bananer som fortfarande var tillgänglig för import under nämnda tidsperiod. Sökandena hade nämligen ansökt om importlicenser för en kvantitet bananer från [tredjeland] som översteg de kvantiteter som fanns tillgängliga. Enligt bilagan till denna förordning kunde importlicenser utfärdas för ytterligare 329 787,675 ton traditionella AVS-bananer.

40 Sökandena ansökte emellertid inte om importlicenser för bananer från AVS-staterna.

41 Med stöd av artikel 232 EG anmodade sökandena den 10 oktober 2000 kommissionen att, i första hand, anta sådana bestämmelser som avses i artikel 20 d i förordning nr 404/93 för att göra det möjligt för sökandena att erhålla importlicenser för bananer från [tredjeland] för de resterande individuella referenskvantiteter som de hade tilldelats. I andra hand begärde sökandena att kommissionen skulle ersätta det vinstbortfall som hade drabbat dem på grund av att det inte hade varit möjligt att importera eller saluföra dessa bananer.

42 Kommissionen avslog sökandenas begäran i en skrivelse (AGR 030905) av den 8 december 2000 ..., ställd till sökandenas rådgivare. Avslaget löd som följer:

'Ni har i en skrivelse av den 10 oktober 2000 informerat kommissionen om de svårigheter som vissa aktörer erfor när de under fjärde kvartalet innevarande år försökte finna bananer för att till fullo utnyttja de referenskvantiteter som de hade beviljats för år 2000 inom ramen för systemet för tullkvoter för import.

De svårigheter som Ni har hänvisat till är huvudsakligen av kommersiell natur. Kommissionen saknar emellertid enligt gemenskapsbestämmelserna behörighet på detta område. Ni har dessutom bekräftat nämnda påstående genom att i skrivelsen uppge att de aktörer som vanligtvis inte handlar med bananproducenter i AVS-staterna hade problem med att komma över de aktuella varorna.

Ni har vidare bekräftat att de aktörer som Ni företräder saknar möjlighet att utnyttja hela den referenskvantitet som de har beviljats.

Kommissionen erinrar om att referenskvantiteterna juridiskt endast skall ses som en uppgift om aktörens möjligheter. Vid fastställandet av dessa kvantiteter, vilket sker med tillämpning av gemenskapsbestämmelserna, utgår kommissionen från aktörernas tidigare verksamhet. Referenskvantiteterna gör det möjligt för aktörerna att ansöka om importlicenser för att förverkliga de handelsavtal som har slutits med producenter i bananproducerande länder.

Efter att ha tagit del av de uppgifter som Ni har tillhandahållit gör kommissionen bedömningen att svårigheterna i fråga inte är av övergångskaraktär. Detta med anledning av att de inte har uppkommit till följd av övergången från den ordning som gällde före år 1999 till den från och med detta år tillämpade ordningen. Infogandet av artikel 20 d i förordning ... nr 404/93 ger därmed inte kommissionen rätt att anta de särskilda bestämmelser som Ni har begärt skall antas.'"

Förfarandet vid förstainstansrätten och den överklagade domen

33 Genom ansökningar som inkom till förstainstansrättens kansli den 19 april 2000 och den 1 mars 2001, väckte klagandena talan om ogiltigförklaring av skrivelserna av den 26 januari 2000 respektive den 8 december 2000 (nedan gemensamt kallade de omtvistade skrivelserna) och om ersättning för den skada som de påstod sig ha lidit.

34 Genom beslut som fattades av ordföranden för förstainstansrättens femte avdelning den 15 oktober 2002 förenades målen T-93/00 och T-46/01 avseende det muntliga förfarandet och domen, på grund av sambandet mellan målen.

35 Klagandena anförde tre grunder rörande rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 till stöd för sin talan, nämligen, för det första, åsidosättande av förordning nr 404/93, för det andra, kränkning av äganderätten och åsidosättande av principen om ekonomisk frihet och, för det tredje, åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen. De åberopade dessutom en fjärde grund, nämligen åsidosättande av artikel 20 d i förordning nr 404/93.

36 Förstainstansrätten underkände i punkterna 76–81 i den överklagade domen grunderna avseende rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 då den ansåg att klagandena inte hade visat att det fanns ett direkt rättsligt samband mellan de omtvistade skrivelserna och de bestämmelser i nämnda förordning, som klagandenas invändning om rättsstridighet avsåg.

37 Vad beträffar grunden avseende att artikel 20 d i förordning nr 404/93 har åsidosatts, fann förstainstansrätten i punkterna 85–96 i den överklagade domen att kommissionen inte överskred sitt utrymme för skönsmässig bedömning när den avslog klagandens begäran om att bestämmelser skulle antas med stöd av denna bestämmelse för att avhjälpa de svårigheter som klagandena hade åberopat att de haft till följd av övergången från 1993 års ordning till 1999 års ordning.

38 Klagandenas yrkanden om ogiltigförklaring i de förenade målen T-93/00 och T-46/01 ogillades följaktligen.

39 Vad beträffar yrkandena om ersättning för den skada som klagandena påstått sig ha lidit uttalade förstainstansrätten följande:

"106 Enligt fast rättspraxis förutsätter gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs gemenskapsinstitutionerna till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (se domstolens dom av den 17 maj 1990 i mål C-87/89, Sonito m.fl. mot kommissionen, REG 1990, s. I-1981, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 29 oktober 1998 i mål T-13/96, TEAM mot kommissionen, REG 1998, s. II-4073, punkt 68).

107 Om någon av de ovannämnda förutsättningarna inte föreligger skall talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att undersöka de andra villkoren (domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mor rådet och kommissionen, REG 1994, s. I-4199, punkt 81).

108 I förevarande fall konstaterar förstainstansrätten att villkoret om ett orsakssamband inte är uppfyllt. I mål T-93/00 har den åberopade skadan nämligen förorsakats av att sökandena inte var i stånd att hitta leverantörer

som kunde förse dem med AVS-bananer under fjärde kvartalet år 1999. I mål T-46/01 är det vinstbortfall som sökandena hävdat en direkt effekt av deras bristande omsorg. Sökandena underlät nämligen att ansöka om licenser för import av AVS-bananer under fjärde kvartalet år 2000, i enlighet med villkoren i förordning nr 1971/2000, efter det att det inte längre fanns någon kvantitet av bananer från tredjeland tillgänglig. Trots svårigheterna under fjärde kvartalet år 1999 gjorde sökandena inte heller några försök att knyta kontakter med leverantörer av AVS-bananer under år 2000 för att försäkra sig om bananleveranser under fjärde kvartalet detta år.

109 Förstainstansrätten ogillar skadeståndstalan i mål T-93/00 respektive mål T-46/01, eftersom ett av villkoren för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar inte är uppfyllt."

Överklagandet

40 Klagandena har i sitt överklagande yrkat att domstolen skall

— delvis upphäva den överklagade domen, till den del klagandenas yrkanden om ersättning för den skada som de påstår sig ha lidit ogillas,

— förplikta kommissionen att ersätta klagandena för den skada som de har lidit till följd av att de inte beviljats licenser för import av bananer från tredjeland,

— förplikta kommissionen att ersätta både de rättegångskostnader som uppkommit i första instans och de som uppkommit i samband med förevarande överklagande.

41 Kommissionen har yrkat att domstolen skall

— avvisa överklagandet,

— i andra hand, för det fall den överklagade domen delvis upphävs, återförvisa målet till förstainstansrätten för att den skall pröva skadeståndsyrkandet i sak,

— i tredje hand, ogilla skadeståndsyrkandet, och

— under alla omständigheter, förplikta sökandena att ersätta de rättegångskostnader som uppkommit vid de båda instanserna.

42 Klagandena har anfört två grunder till stöd för sitt överklagande. Som första grund har de gjort gällande att förstainstansrätten har underlåtit att bedöma de rättsliga argument som klagandena har anfört till stöd för sina skadeståndsyrkanden. Genom den andra grunden har de kritiserat förstainstansrätten för att den beaktat yrkanden som delvis skiljer sig från dem som anges i talan.

Bedömning av överklagandet

Parternas argument

43 Klagandena har för det första gjort gällande att förstainstansrätten i punkt 108 i den överklagade domen felaktigt funnit att den skada som de åberopat uppkommit till följd av att de inte har lyckats importera AVS-bananer.

44 Klagandena hade emellertid i sin talan i själva verket kritiserat den omständigheten att de inte till fullo kunnat utnyttja sina importlicenser, vilket de hade rätt till enligt

sina referenskvantiteter, som enbart grundade sig på import av bananer från tredjeland. Detta förhållande hade uppkommit till följd av förordning nr 2362/98, enligt vilken traditionella importörer av bananer från tredjeland bestraffades på ett godtyckligt sätt.

45 Även om klagandena delar förstainstansrättens bedömning att det inte finns något direkt rättsligt samband mellan förordning nr 2362/98 och de omtvistade skrivelserna, vilket föranledde förstainstansrätten att i punkt 81 i den överklagade domen fastställa att de invändningar om rättsstridighet som gjorts inom ramen för talan om ogiltigförklaring av nämnda skrivelser av detta skäl inte skulle upptas till sakprövning, anser de att förstainstansrätten felaktigt bortsåg från den påstådda rättsstridigheten av nämnda förordning då den prövade om det fanns ett orsakssamband mellan kommissionens agerande och den skada som de åberopat.

46 Klagandena har för det andra kritiserat förstainstansrätten för att den i punkterna 47 och 48 i den överklagade domen delvis förvanskat yrkandena i ansökan genom vilken talan anhängiggjorts genom att anse att de yrkade ersättning för skada som uppkommit till följd av de omtvistade skrivelserna, trots att det av nämnda yrkanden tydligt framgick att den främsta orsaken till den påstådda skadan var att förordning nr 2362/98 var rättsstridig.

47 Kommissionen har bestritt att överklagandet kan tas upp till sakprövning i sin helhet. Den anser att klagandena försöker ändra föremålet för den tvist som förstainstansrätten skall pröva och därigenom få domstolen att uttala sig direkt angående kommissionens utomobligatoriska skadeståndsskyldighet enbart på grund av antagandet av förordning nr 2362/98.

48 Det följer emellertid tydligt av ansökan i första instans att orsaken till den påstådda skadan varken huvudsakligen eller enbart framgick av förordning nr 2362/98, utan bestod i den omständigheten att kommissionen inte hade antagit de bestämmelser som krävdes för att avhjälpa de konsekvenser som tillämpningen av nämnda förordning påstods ha fått för klagandena, genom att kommissionen vägrat att anta bestämmelser med stöd av artikel 20 d i förordning nr 404/93. Klagandena hade med andra ord ifrågasatt lagenligheten av förordning nr 2362/98 endast till den del denna, enligt klagandena, låg till grund för de omtvistade skrivelserna enligt vilka kommissionen vägrade att anta övergångsbestämmelser.

49 Kommissionen har vidare gjort gällande att klagandena såväl i mål T-93/00 som i mål T-46/01 endast yrkat att förstainstansrätten skulle "förplikta kommissionen att ersätta skadan enligt artiklarna 235 och 288 andra stycket i EG-fördraget", såsom det framgår av punkt 2 i ansökan genom vilken talan anhängiggjorts i de båda ovannämnda målen. Klagandena har inte bestritt sammanfattningen av sina yrkanden i förhandlingsrapporten i fråga om dessa mål, och det var denna sammanfattning som återgavs i samma lydelse i den överklagade domen.

50 I andra hand anser kommissionen att överklagandet skall ogillas.

51 Vad beträffar den första grunden har kommissionen gjort gällande att varken beviljandet av en referenskvantitet eller innehavet av motsvarande importlicenser

innebär att det faktiskt finns bananer tillgängliga upp till nämnda kvantitet. Aktörens individuella referenskvantitet utgör nämligen den högsta kvantitet bananer för vilken den under ett visst år kan ansöka om importlicenser för att få rättigheter inom ramen för tullkvoterna. Den kan emellertid inte vara säker på att denna kvantitet faktiskt kommer att finnas tillgänglig.

52 Enligt kommissionen har förstainstansrätten begränsat sig till att göra en prövning av orsakssambandet mellan det agerande som kommissionen har kritiserats för och den påstådda skadan, och den har i punkt 108 i den överklagade domen funnit att orsaken till att klagandena inte har importerat bananer inte är kommissionens uppträdande, särskilt inte att den vägrat att anta övergångsbestämmelser på grund av övergången från 1993 års importordning till 1999 års importordning, utan att de haft svårigheter av kommersiell natur att hitta leverantörer, eller att de till och med varit försumliga, eftersom de inte har bemödat sig om att undersöka om den önskade kvantiteten bananer fanns på marknaden. Dessa överväganden, som även återfinns i punkterna 88–90, 95 och 96 i den överklagade domen, har inte bestritts i överklagandet och är därmed slutgiltiga. Under dessa omständigheter är den påstådda rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 inte relevant för bedömningen av yrkandena om skadestånd.

53 Vad beträffar den andra grunden har kommissionen gjort gällande att förstainstansrätten endast har sammanfattat klagandenas yrkanden mot bakgrund av samtliga de argument som denna åberopat såväl skriftligen som muntligen. Den har gjort gällande att det av dessa argument följer att orsaken till den påstådda skadan är att den inte antagit sådana bestämmelser som hade kunnat avhjälpa de konsekvenser som förordning nr 2362/98 får enligt klagandena. Mot denna bakgrund hade det varit fullständigt naturligt att fastställa ett samband mellan den påstådda skadan och de omtvistade skrivelserna. Kommissionen har även hänvisat till sammanfattningen av yrkandena i förhandlingsrapporten, vilken aldrig bestritts av klagandena.

54 Kommissionen har tillagt att om förstainstansrätten hade ansett att yrkandet om skadestånd enbart grundade sig på de omtvistade skrivelserna, vars lagenlighet den tidigare erkänt, skulle den inte ha prövat orsakssambandet, eftersom kommissionen, på grund av att den inte gjort sig skyldig till något rättsstridigt agerande, under alla omständigheter inte var skadeståndsansvarig.

Domstolens bedömning

55 Både den första och den andra grunden, som klagandena åberopat till stöd för sitt överklagande, grundar sig på anmärkningen att förstainstansrätten inte prövat lagenligheten av förordning nr 2362/98, särskilt med avseende på förordning nr 404/93, den grundläggande äganderätten, rätten att fritt utöva näringsverksamhet och principen om icke-diskriminering.

56 Under dessa omständigheter påpekar domstolen att förstainstansrätten, för att komma fram till att det inte finns något orsakssamband mellan det agerande som kommissionen kritiserats för och den påstådda skadan, vilket den gjorde i punkt 108 i den överklagade domen, inte kunde nöja sig med att konstatera, i fråga om mål T-93/00, att skadan förorsakats av att "sökandena inte var i stånd att hitta leverantörer som kunde förse dem med AVS-bananer under fjärde kvartalet år 1999" och, i fråga om mål T-46/01, att skadan var "en direkt effekt av [sökandenas] bristande omsorg".

57 För att utesluta allt ansvar för kommissionen ålåg det nämligen förstainstansrätten att pröva huruvida den av klagandena åberopade skadan, utöver deras svårigheter att

till fullo utnyttja sina referenskvantiteter och importlicenser, uppkommit just till följd av den påstådda rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 och särskilt till följd av den gemensamma metod för förvaltning av tullkvoterna som kommissionen infört, vilken således hade kunnat vara en direkt orsak till de ekonomiska svårigheterna för de traditionella importörerna av bananer från tredjeland, vilka slutligen var skyldiga att importera AVS-bananer.

58 Att förstainstansrätten gjorde en sådan kontroll var ännu viktigare eftersom den påstådda rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 utgjorde en väsentlig del av klagandenas utveckling av sin talan, varvid de försökte visa denna förordnings negativa återverkningar på den ekonomiska verksamheten för de företag som traditionellt importerar bananer från tredjeland, med hänsyn till deras svårigheter att förse sig med AVS-bananer.

59 Förstainstansrätten har således genom att underlåta att pröva om den skada som åberopats av klagandena kunde ha förorsakats av den påstådda rättsstridigheten av förordning nr 2362/98, gett den överklagade domen en bristfällig motivering, varför den skall upphävas.

60 Enligt artikel 61 första stycket andra meningen i EG-stadgan för domstolen kan domstolen då den upphäver ett avgörande av förstainstansrätten själv slutligt avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande. Så är fallet i förevarande mål.

Prövning i sak

61 Enligt fast rättspraxis förutsätter gemenskapens utomobligatoriska ansvar enligt artikel 288 andra stycket EG att flera villkor är uppfyllda i fråga om lagenligheten av det agerande som institutionen kritiseras för, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (se bland annat dom av den 7 maj 1992 i de förenade målen C-258/90 och C-259/90, Pesquerias De Bermeo och Naviera Laida mot kommissionen, REG 1992, s. I-2901, punkt 42, och domen i det ovannämnda målet KYDEP mot rådet och kommissionen, punkt 19).

62 Domstolen skall inledningsvis pröva invändningen att kommissionen har gjort sig skyldig till rättsstridigt agerande.

63 Såsom det redan har konstaterats i punkt 55 i förevarande dom har klagandena bestritt lagenligheten av förordning nr 2362/98 och åberopat de tre grunder som de åberopat till stöd för sin begäran om ogiltigförklaring av de omtvistade skrivelserna.

64 Som första grund har klagandena anfört att kommissionen genom att anta förordning nr 2362/98 överskridit sina befogenheter enligt förordning nr 404/93.

65 Som andra grund har de gjort gällande att den omständigheten att det var omöjligt för dem att till fullo utnyttja sina referenskvantiteter för att importera bananer från tredjeland enbart följer av kommissionens, enligt klagandena, rättsstridiga och godtyckliga beslut om gemensam förvaltning av tullkvoterna för tredjeland respektive AVS-stater. Kommissionen har härigenom kränkt deras grundläggande äganderätt och rätten att fritt utöva näringsverksamhet.

66 Som tredje grund har klagandena anfört att kommissionen, genom att ge de aktörer som importerar traditionella AVS-bananer möjlighet att åberopa all sin import av dessa bananer och bananer från tredjeland för att erhålla licenser för import av bananer från tredjeland, har gett dessa aktörer mer förmånliga villkor för att förse sig med bananer än dem som föreskrivs för traditionella importörer av bananer från tredjeland.

Den första grunden

67 Den första grunden innehåller två delar.

68 För det första har klagandena kritiserat kommissionen för att den i artikel 4.2 i förordning nr 2362/98 använt treårsperioden 1994–1996 som referensperiod för beviljande av referenskvantiteter till traditionella aktörer, en period under vilken förordning nr 404/93 var i kraft. På detta sätt behöll och befäste kommissionen den

förmånliga ställning som aktörerna i kategori B hade enligt bestämmelserna i det allmänna tull- och handelsavtalet innan Världshandelsorganisationen år 1997 ifrågasatte vissa av bestämmelserna om handel med tredjeland enligt förordning nr 404/93.

69 Klagandena har gjort gällande att det var omöjligt att utnyttja importlicenserna för de kvoter som de hade tilldelats eftersom de inte kunde ingå avtal om leverans av AVS-bananer och att de ansett att denna felaktighet berodde på den gemensamma förvaltningen av tullkvoterna och storleken av de referenskvantiteter som införts genom förordning nr 2362/98. Såsom generaladvokaten anfört i punkt 80 i sitt förslag till avgörande har de anmärkningar som härvid gjorts avseende det tidigare sättet för fördelning av referenskvantiteterna inte någon betydelse för importlicenserna och skall underkännas, eftersom det är uppenbart att de inte är relevanta.

70 Klagandena har för det andra kritiserat kommissionen för att ha infört en metod för gemensam förvaltning av tullkvoterna som, tillsammans med storleken av referenskvantiteterna, förstärkt den förmånliga ställning som importörerna av AVS-bananer hade.

71 Enligt klagandena innebär en gemensam förvaltning av tullkvoterna att deras möjligheter att importera bananer från tredjeland minskar, medan däremot dessa möjligheter ökar för importörerna av AVS-bananer.

72 Kommissionen anser tvärtom att en gemensam förvaltning av tullkvoterna kan leda till en ökad flexibilitet inom handeln och troligen en större frihet för aktörerna jämfört med den som de hade enligt den tidigare ordningen, särskilt genom att importörerna av AVS-bananer och importörerna av bananer från tredjeland ges möjlighet att importera bananer från vilket av de båda områdena som helst.

73 Kommissionen har tillagt att den omständigheten att en viss kvantitet AVS-bananer inte utnyttjades åren 1999 och 2000 inte visar att det nya systemet för fördelning av tullkvoterna gynnar importörer av AVS-bananer. Detta förhållande kan ha ekonomiska orsaker som har samband med marknadsval.

74 Det skall härvid inledningsvis erinras om att det enligt fast rättspraxis följer av fördragets systematik, i vilken artikel 211 EG skall anses ingå, samt av praktiska krav, att begreppet genomföra skall ges en vid tolkning. Eftersom endast kommissionen har möjlighet att på ett konstant och uppmärksamt sätt följa utvecklingen av jordbruksmarknaderna och handla med den skyndsamhet som situationen kräver, kan rådet bli tvunget att ge kommissionen stora befogenheter på detta område. Följaktligen skall gränserna för dessa befogenheter i synnerhet bedömas utifrån de allmänna grundläggande syftena med organisationen av marknaden i fråga (se dom av den 30 september 2003 i mål C-239/01, Tyskland mot kommissionen, REG 2003, s. I-10333, punkt 54, och där angiven rättspraxis).

75 Domstolen har således slagit fast att kommissionen har befogenhet att på jordbruksområdet vidta alla nödvändiga eller lämpliga tillämpningsåtgärder för verkställande av de grundläggande föreskrifterna, såvida åtgärderna inte strider mot dessa föreskrifter eller rådets tillämpningsföreskrifter (se, bland annat, dom av den

15 maj 1984 i mål 121/83, Zuckerfabrik Franken REG 1984, s. 2039, punkt 13, och av den 17 oktober 1995 i mål C-478/93, Nederländerna mot kommissionen (REG 1995, s. I-3081), punkt 31, av den 6 juli 2000 i mål C-356/97, Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen, REG 2000, s. I-5461, punkt 24, samt domen i det ovannämnda målet Tyskland mot kommissionen, punkt 55).

76 Förordning nr 2362/98 antogs av kommissionen med stöd av artikel 20 i förordning nr 404/93. Enligt denna artikel har kommissionen behörighet att anta tillämpningsföreskrifter för avdelning IV i denna förordning, vilka enligt artikel 20 d och e bland annat omfattar sådana "särskilda bestämmelser som eventuellt krävs för att underlätta övergången från den importordning som tillämpas från och med den 1 juli 1993 till den ordning som införs genom ... avdelning [IV i förordning nr 404/93]" och "[d]e åtgärder som krävs för att säkerställa iakttagande av de skyldigheter som följer av de avtal som gemenskapen ingår i enlighet med artikel [300] i fördraget".

77 Vad närmare beträffar förvaltningen av de tullkvoter som avses i artikel 18.1 och 18.2 i förordning nr 404/93 och import av traditionella AVS-bananer, har förordning nr 2362/98 även artikel 19.1 i förordning nr 404/93 som rättslig grund. Enligt denna bestämmelse skall kommissionen fastställa nödvändiga tillämpningsföreskrifter för förvaltningen av tullkvoterna, och det anges att den valda metoden skall "grund[a] sig på beaktande av traditionella handelsmönster".

78 Klagandena har emellertid, med beaktande av den rättspraxis som anges i punkt 75 i denna dom, inte visat att den metod för förvaltning av tullkvoter som införs genom

förordning nr 2362/98 strider mot de grundbestämmelser som genomförs genom förordningen. Det är nämligen utrett att traditionella handelsmönster beaktas genom denna metod och möjliggör sådan förvaltning av kvoter och import av traditionella AVS-bananer som avses i artikel 18.1 och 18.2 respektive artikel 16 i förordning nr 404/93.

79 Vidare är det inte förbjudet enligt grundbestämmelserna att underlåta att beakta bananernas ursprung (AVS-stater eller tredjeland) vid förvaltningen av licenser för import av bananer.

80 Vad särskilt gäller argumentet att den ifrågavarande metoden förstärkt den privilegierade ställningen för importörer av AVS-bananer, skall domstolen pröva detta närmare nedan, inom ramen för prövningen av klagandenas tredje grund som avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen.

81 Under dessa omständigheter, då det inte visats att kommissionen har åsidosatt de grundbestämmelser som var tillämpliga på området eller uppenbart överskridit gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning vid valet av tillämpningsföreskrifter som det tilldelats av rådet, kan, med förbehåll för en senare prövning av det argument som anges i föregående punkt, talan inte bifallas på den första grundens andra del.

82 Talan kan således inte bifallas på den första grund som klagandena åberopat till stöd för sin talan.

Den andra grunden

83 Klagandena anser att den omständigheten att det inte var möjligt för dem att till fullo utnyttja sina referenskvantiteter för att erhålla importlicenser som faktiskt kunde utnyttjas för samtliga dessa kvantiteter har uppkommit till följd av kommissionens beslut om gemensam förvaltning av tullkvoterna för bananer från tredjeland och AVS-bananer. Detta beslut hade nämligen förtagit möjligheterna för importörerna av bananer från tredjeland att saluföra de kvantiteter som de årligen tilldelas.

84 Enligt klagandena var tullkvoten för AVS-bananer i slutet av år 1999 den enda som inte hade uttömts, utan att för den skull vara tillgänglig. Under år 2000 hade klagandena, som haft samma svårigheter att förse sig med AVS-bananer, inte ansökt om licenser för import av sådana bananer.

85 Under dessa omständigheter anser klagandena att kommissionen, genom att anta metoden för gemensam förvaltning av tullkvoterna, åsidosatt den grundläggande äganderätten och rätten att fritt utöva näringsverksamhet.

86 Av fast rättspraxis följer att såväl äganderätten som rätten att fritt utöva näringsverksamhet tillhör gemenskapsrättens allmänna principer. Dessa principer skall dock inte betraktas som absoluta utan måste bedömas utifrån sin funktion i samhället. Följaktligen kan begränsningar införas i äganderätten och rätten att fritt utöva näringsverksamhet, särskilt inom ramen för en gemensam marknadsorganisation, förutsatt att begränsningarna verkligen ligger i linje med av gemenskapen eftersträvade mål av allmänt intresse och inte i förhållande till dessa innebär ett överdimensionerat och oacceptabelt ingrepp som väsentligt skadar dessa rättigheter (se dom av den 13 december 1979 i mål 44/79, Hauer, REG 1979, s. 3727, punkt 32, svensk specialutgåva, volym 4, s. 621, av den 11 juli 1989 i mål 265/87, Schräder, REG 1989, s. 2237, punkt 15, svensk specialutgåva, volym 10, s. 97, och av den 13 juli 1989 i mål 5/88, Wachauf, REG 1989, s. 2609, punkterna 17 och 18). Det är med beaktande av dessa kriterier som det skall bedömas huruvida metoden för gemensam förvaltning av tullkvoterna är förenlig med kraven på att skydda de grundläggande rättigheter som åberopats av klagandena.

87 Med hänsyn till klagandenas påståenden skall det inledningsvis påpekas att en referenskvantitet som en aktör beviljas inom ramen för en gemensam organisation av marknaden motsvarar den högsta kvantitet för vilken denna aktör under ett visst år kan ansöka om importlicenser för att få rättigheter som är knutna till en tullkvot. Att referenskvantiteter beviljas utgör således inte någon garanti för att dessa finns tillgängliga eller en rätt för aktörerna att faktiskt exportera samtliga de kvantiteter som beviljats inom ramen för tullkvoten till gemenskapen.

88 Vad för det första rör äganderätten för importörerna av bananer från tredjeland har domstolen redan uttalat att denna rättighet inte hotas genom införandet av gemenskapskvoten och bestämmelserna om dess fördelning. Ingen näringsidkare kan göra anspråk på äganderätt till en marknadsandel som han hade vid en tidpunkt före införandet av en gemensam marknadsorganisation, eftersom en sådan

marknadsandel endast utgör en tillfällig ekonomisk belägenhet som kan ändras om förutsättningarna ändras (se dom av den 5 oktober 1994 i mål C-280/93, Tyskland mot rådet, REG 1994, s. I-4973, punkt 79, svensk specialutgåva, volym 16, s. I-171, och av den 10 mars 1998 i mål C-122/95, Tyskland mot rådet, REG 1998, s. I-973, punkt 77).

89 Inte heller kan en näringsidkare göra gällande att han har förvärvat en rättighet eller rentav har en berättigad förväntan på att rådande förhållanden skall bestå, då dessa kan ändras genom beslut av gemenskapens institutioner inom ramen för deras utrymme för skönsmässig bedömning (dom av den 28 oktober 1982 i mål 52/81, Faust mot kommissionen, REG 1982, s. 3745, punkt 27, och av den 14 februari 1990 i mål C-350/88, Delacre m.fl. REG 1990, s. I-395, punkterna 33 och 34, samt domen av den 5 oktober 1994 i det ovannämnda målet Tyskland mot rådet, punkt 89). Detta gäller i än högre grad om det måste ske en ändring av de rådande förhållandena till följd av internationella avtal som ingåtts av gemenskapen.

90 Vad för det andra beträffar det påstådda åsidosättandet av rätten att fritt utöva näringsverksamhet, skall det påpekas att inrättandet av en sådan gemensam metod för förvaltning av tullkvoter som föreskrivs i förordning nr 2362/98 förändrar konkurrenssituationen för importörerna av bananer från tredjeland, eftersom alla aktörer utan åtskillnad genom tillämpning av denna metod kan importera bananer oavsett var de kommer ifrån. Det skall emellertid konstateras att även om importörerna av bananer från tredjeland således konkurrerar med importörer av AVS-bananer, drabbas de inte längre, såsom kommissionen med rätta har anfört, av den minskning med 30 procent av sin import till förmån för importörer av AVS-bananer i kategori B, som föreskrevs enligt den äldre ordningen. Enligt den nya ordningen står det dem dessutom fritt att förse sig med AVS-bananer. De av klagandena åberopade svårigheterna att hitta leverantörer som kan förse dem med AVS-bananer kan inte leda till någon tvekan om huruvida den ordning är lagenlig enligt vilken de ges just en rätt att importera sådana bananer inom ramen för gemenskapskvoten.

91 Under alla omständigheter framgår det av domstolens rättspraxis att de begränsningar av möjligheterna att importera bananer från tredjeland som blir följden av att en tullkvot öppnas och av mekanismen för fördelning av denna är ett ofrånkomligt inslag vid upprättandet av en gemensam marknadsorganisation i syfte att säkerställa att målen i artikel 33 EG uppnås och att gemenskapens internationella förpliktelser fullgörs. Sådana begränsningar innebär således inte en otillbörlig kränkning av rätten att fritt utöva näringsverksamhet för traditionella aktörer som importerar bananer från tredjeland (se dom av den 5 oktober 1994 i det ovannämnda målet Tyskland mot rådet, punkterna 82 och 87, och domen av den 10 mars 1998 i målet Tyskland mot rådet, punkt 77).

92 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte bifallas på den andra grund som klagandena åberopat till stöd för sin talan.

Den tredje grunden

93 Klagandena anser att importörerna av AVS-bananer har fått mer förmånliga inköpsvillkor enligt förordning nr 2362/98 än dem som gäller för traditionella importörer av bananer från tredjeland genom att de enligt förordningen får möjlighet att samtidigt åberopa sin import av sådana bananer och import av bananer från tredjeland för att deras referenskvantiteter skall kunna fastställas och licenser kunna beviljas som gör det möjligt att importera bananer från tredjeland.

94 Enligt klagandena har kommissionen åsidosatt principen om icke-diskriminering genom att föreskriva en metod för gemensam förvaltning av de tullkvoter som gäller för tredjeland och AVS-staterna och sammanläggning av referenskvantiteterna.

95 Det är härvid tillräckligt att konstatera att eftersom alla ekonomiska aktörer inom sina referenskvantiteter kan importera bananer oavsett ursprung och därigenom har en identisk ställning, är det förbjudet att just särbehandla dem då de beviljas importlicenser.

96 Talan kan följaktligen inte heller vinna bifall på den tredje grund som klagandena åberopat till stöd för sin talan.

97 Av det ovan anförda följer att talan inte kan bifallas på någon av de grunder avseende rättsstridigheten av förordning nr 2362/98 som åberopats av klagandena.

98 Eftersom det första villkor som gäller för att gemenskapen skall bli utomobligatoriskt skadeståndsskyldig i den mening som avses i artikel 288 andra stycket EG således inte är uppfyllt, skall talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva huruvida de övriga kraven för detta ansvar är uppfyllda, nämligen att det

verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan den påstådda skadan och det agerande som läggs den berörda institutionen till last.

Rättegångskostnader

99 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 118 i dessa regler skall tillämpas i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att klagandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klagandena har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar domstolen (andra avdelningen) följande dom:

1) **Den dom som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt meddelade den 10 april 2003 i de förenade målen T-93/00 och T-46/01, Alessandrini m.fl. mot kommissionen, upphävs.**

2) **Talan i de förenade målen T-93/00 och T-46/01 som väckts vid Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt ogillas.**

3) **Alessandrini Srl, Anello Gino di Anello Luigi & C. Snc, Arpigi SpA, Bestfruit Srl, Co-Frutta SpA, Co-Frutta Soc. coop. arl, Dal Bello Sife Srl, Frigofrutta Srl, Garletti Snc och London Fruit Ltd skall ersätta både de rättegångskostnader som uppkommit i första instans och de som uppkommit inom ramen för överklagandet.**

Underskrifter